

AKADEMIA MUZYCZNA IM. IGNACEGO JANA PADEREWSKIEGO W POZNANIU - ROK AKADEMICKI 2023/24

Przedmiot:	dyrygentura	Punkty ECTS:	22
Koordynator przedmiotu:	prof. dr hab. Marek Gandecki	Liczba godzin:	180
Wydział:	Wydział Kompozycji, Dyrygentury, Wokalistyki, Teorii Muzyki i Edukacji Artystycznej	Rodzaj zajęć:	wykład
Instytut:	Dyrygentury	Forma studiów:	stacjonarne
Kierunek:	dyrygentura	Profil studiów:	ogólnoakademicki
Specjalność:	dyrygentura chóralna	Język:	polski
Poziom studiów	studia I stopnia	Status przedmiotu:	obowiązkowy
Umieszczenie w planie studiów:			
Semestr I:	30 godzin, egzamin, 3 ECTS	Semestr II:	30 godzin, egzamin, 3 ECTS
Semestr III:	30 godzin, egzamin, 4 ECTS	Semestr IV:	30 godzin, egzamin, 4 ECTS
Semestr V:	30 godzin, egzamin, 4 ECTS	Semestr VI:	30 godzin, egzamin, 4 ECTS

Prowadzący zajęcia	prof. dr hab. Magdalena Wdowicka-Mackiewicz, prof. dr hab. Marek Gandecki, prof. dr hab. Jan Borowski, dr hab. Tomasz Dzięcioł, prof. AMP, dr hab. Marianna Majchrzak, dr Sławomira Raczyńska, mgr Michał Plichta
Cele i założenia przedmiotu	<p>Celem nauczania przedmiotu jest przygotowanie studenta do prowadzenia chórów amatorskich (np. akademickich, szkolnych, środowiskowych, kościelnych). Wyposaża w wiedzę i umiejętności potrzebne w pracy z kameralnymi zespołami wokalnymi i wokально-instrumentalnymi. Przygotowuje do działalności artystycznej w instytucjach kultury oraz animacji życia muzycznego w różnych środowiskach muzycznych.</p> <p>Doskonalenie zasad techniki dyrygenckiej, rozwijanie sprawności manualnej są ściśle związane ze zdobytą wiedzą i umiejętnościami podczas studiowania innych przedmiotów, wynikających z zakresu kształcenia, np.: emisja głosu (indywidualna i zespołowa), czytanie partytur, analiza form i stylów, zespoły dla praktyk studenckich. Owa koherencja umożliwi wszechstronny rozwój osobowości artystycznej dyrygenta, realizującego własne koncepcje artystyczne i edukacyjne.</p>
Wymagania wstępne	<p>Predyspozycje manualne połączone ze znajomością podstawowych schematów rytmicznych.</p> <p>Inne wymagania wstępne sprecyzowane są w <i>Regulaminie postępowania rekrutacyjnego na studia pierwszego i drugiego stopnia w Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu.</i></p>

TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU

Semestr I

Podstawy techniki dyrygenckiej (świadomość znaczenia roli dyrygenta i sztuki dyrygowania).

Sylwetka i aparat ruchowy dyrygenta. Omówienie funkcji obu rąk i różnic między nimi w procesie dyrygowania.

Prawidłowy rysunek schematów metrycznych (dwu-, trzy-, cztero, sześciomiarowe), ruchy: wstępne (współzależność ruchu i oddechu) i końcowe (fermaty), istota przedtaktu.

Ruchowa realizacja elementów dzieła muzycznego: dynamika (stopniowe i nagle zmiany), artykulacja (legato, staccato, non legato, akcenty, sforzata, itp.), tempo (stopniowe i nagle zmiany).

Realizacja artystyczna utworu: frazowanie z uwzględnieniem prozodii tekstu, rozplanowanie napięć, wyrazowość gestu.

Repertuar: utwory na chór dziecięcy/jednorodny (2-, 3- i 4-głosowe).

Semestr II

Doskonalenie elementów techniki dyrygenckiej z uwzględnieniem bogactwa środków wykonawczych: agogiki, tempa, artykulacji.

Praca nad uniezależnieniem rąk.

Doskonalenie interpretacji utworów z uwzględnieniem warstw semantycznej i strukturalnej tekstu słownego oraz warstwy ekspresyjnej.

Repertuar: utwory czterogłosowe oraz chór jednorodny i mieszany.

Semestr III

Muzyka chóralna w XX i XXI wieku.

Doskonalenie interpretacji utworów z uwzględnieniem warstw semantycznej i strukturalnej tekstu słownego oraz warstwy ekspresyjnej.

Doskonalenie wszystkich schematów manualnych stosowanych w dyrygenturze.

Repertuar: muzyka współczesna przeznaczona na chór amatorski (kompozytorów polskich i zagranicznych), opracowania muzyki ludowej, sakralnej, rozrywkowej.

Semestr IV

Gest dyrygenta, a problematyka wykonawcza muzyki dawnej a cappella.

Poszerzenie wiedzy z zakresu stylów wykonawczych epok historycznych.

Interpretacja utworów renesansowych i barokowych z uwzględnieniem różnorodności gatunków, form, faktury i technik kompozytorskich (np. cantus firmus, nota contra notam, faktura imitacyjna, kontrapunktyczna)

Stosowanie środków wykonawczych adekwatnych do stylu danej epoki.

Aspektacja słowa śpiewanego, jako najważniejszy element formotwórczy.

Problematyka wykonawcza muzyki dawnej a cappella - poszerzanie wiedzy i doskonalenie umiejętności dyrygenckich, zdobytych w semestrze III.
Interpretacja utworów o skomplikowanej fakturze i rozbudowanej formie.
Realizacja metrum zmiennego.
Repertuar: chorał, psalm, pieśń renesansowa, msza, polska muzyka dawna (4-głosowe motety i madrygaly), polichóralne madrygaly, motety, msze kompozytorów włoskich, angielskich, niemieckich, hiszpańskich.
Semestr V
Realizacja utworów romantycznych i romantyzujących, a cappella oraz z towarzyszeniem fortepianu.
Doskonalenie elementów techniki dyrygenckiej z uwzględnieniem bogactwa środków wykonawczych: agogiki, tempa, artykulacji.
Interpretacja utworów z uwzględnieniem warstw semantycznej i strukturalnej tekstu słownego oraz warstwy ekspresyjnej.
Gest i twarz dyrygenta, a emocje i nastroje wyrażane w muzyce i wywoływane przez muzykę.
Repertuar: pieśni, psalmy, motety, utwory z tekstem świeckim polskich i zagranicznych kompozytorów romantycznych.
Semestr VI
Małe formy wokalnie-instrumentalne (A. Vivaldi, D. Zipoli, G.F. Haendel, W.A. Mozart) - techniczno-wykonawcze problemy dyrygenckie.
Weryfikacja wiedzy i umiejętności zdobytych podczas zajęć z dyrygentury w dotychczasowym toku kształcenia, na podstawie wybranych utworów chóralnych pochodzących z różnych stylów i epok.
Praca nad programem koncertu dyplomowego.

	Kod efektu uczenia się	EFEKTY UCZENIA SIĘ	Charakterystyka	
			II stopnia PRK	I stopnia PRK
W	D1_W01	zna zagadnienia dotyczące literatury muzycznej w ujęciu chronologicznym, związane z kierunkiem i specjalnością studiów	P6S_WG	P6U_W
	D1_W02	zna podstawowy repertuar wymagany do pracy z chórem		
	D1_W03	rozumie elementy dzieła muzycznego, style i związane z nim tradycje wykonawcze niezbędne do wyrażania własnych koncepcji artystycznych		
	D1_W07	powiązania i zależności pomiędzy teoretycznymi aspektami wiedzy muzycznej (m.in. emisja głosu, czytanie partytur, kształcenie słuchu) a praktycznym ich zastosowaniem w pracy dyrygenta		
U	D1_U01	potrafi samodzielnie pracować nad partyturą, odczytać i połączyć zawarte w niej elementy dzieła muzycznego oraz opanować ją pamięciowo	P6S_UW	P6U_U
	D1_U02	potrafi wykorzystać umiejętności dyrygenckie umożliwiające interpretację dzieł zróżnicowanych gatunkowo i stylistycznie		
	D1_U03	posiada umiejętność wyrażenia gestem oraz przekazania zespołowi oczekiwanej emocji zawartej w dziele muzycznym		
	D1_U11	w praktyczny sposób potrafi wykorzystać wiedzę i umiejętności z zakresu emisji, impostacji i higieny głosu, komunikując podczas próby w sposób zrozumiały i sugestywny oczekiwania, idee i koncepcje interpretacyjne		
	D1_U14	potrafi przygotować i zaprezentować wypowiedzi w formie: ustnej, pisemnej i multimedialnej, dotyczące zagadnień związanych ze studiowanym kierunkiem i specjalnością, na temat realizacji i interpretacji materiału muzycznego w aspekcie szeroko pojmowanych kwestii dotyczących obszaru sztuki		
	D1_U19	potrafi zastosować efektywne techniki ćwiczenia wykazując umiejętność samodzielnego doskonalenia warsztatu dyrygenta		
K	D1_K04	jest gotów do efektywnego wykorzystania wyobraźni, intuicji, emocjonalności i zdolności kreatywnego myślenia podczas rozwiązywania problemów	P6S_KO	P6U_K
	D1_K06	jest gotów do współpracy z innymi osobami i wykazania się zdolnością do podjęcia prac organizacyjnych i artystycznych w realizacji różnych przedsięwzięć kulturalnych		

Metody kształcenia	<p>wykład praca z tekstem i dyskusja rozwiązywanie zadań artystycznych praca indywidualna praca w grupach prezentacja nagrań CD i DVD inne metody stosowane przez prowadzącego kształcenie zdalne</p>
--------------------	--

Metody weryfikacji efektów uczenia się	Wymagania końcowe – zaliczenie roku, forma oceny	Kod efektu uczenia się
	egzamin praktyczny (po każdym semestrze) ustny egzamin licencjacki	D1W_01, D1W_03, D1_U01, D1_U02, D1_U03, D1W_01, D1W_02, D1W_03, D1_U14

Forma i warunki zaliczenia przedmiotu	Warunki zaliczenia:	<ul style="list-style-type: none"> - obecność i aktywność na zajęciach - przygotowanie się do zajęć - osiągnięcie założonych efektów uczenia się - zaliczenie ustalonego przez Katedrę dyrygentury chóralnej minimum repertuarowego
	Warunki egzaminu:	Warunkiem uzyskania pozytywnego wyniku egzaminu jest poprawne wykonanie programu artystycznego, na który składają się utwory pochodzące z repertuaru przewidzianego w danym semestrze, w treściach programowych przedmiotu. VI semestr kończy się egzaminem w postaci koncertu dyplomowego.

NAKLAD PRACY STUDENTA	Ilość godzin:	Punkty ECTS:
Godziny realizowane przy udziale nauczyciela akademickiego	180	22
Ilość godzin samodzielnej pracy studenta	480	

Literatura podstawowa

- Lachman W., *Pieśni wybrane na chór mieszany a cappella*, PWM, Kraków 1966.
- Lasocki J.K., *Z pieśnią. Śpiewnik na chór mieszany a cappella*, zeszyt I, PWM, Kraków 1968.
- Lasocki J.K., *Z pieśnią. Śpiewnik na chór mieszany a cappella*, zeszyt II, PWM, Kraków 1964.
- Lasocki J.K., *Z pieśnią. Śpiewnik na chór mieszany a cappella*, zeszyt III, PWM, Kraków 1986.
- Maszyński P., *Pieśni wybrane na chór męski a cappella*, PWM, Kraków 1970.
- Mayzner T., *Rok w piosence na głos z fortepianem*, PWM, Kraków 1984.
- Moniuszko S., *Pieśni wybrane na chór mieszany a cappella*, red. J.K. Lasocki, PWM, Kraków 1978.
- Noskowski Z., *Cztery pory roku*, PWM, Kraków 1985.
- Nowowiejski F., *Pieśni wybrane na chór mieszany a cappella*, PWM, Kraków 1960.
- Pfeiffer I., *Pieśni naszej ziemi*, zeszyt I, II, PWM, Kraków 1961.
- Pfeiffer I., *Śpiewajmy razem*, PWM, Kraków 1987.
- Pleń-Weberowa Z., *Śpiewajmy*, PWM, Kraków 1955.
- Rutkowski B., *Gaiczek zielony*, PWM, Kraków 1951.
- Sibrecht B., *Po drugiej stronie*, utwory na głosy równe, Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu, Poznań 2016.
- Wiechowicz S., *Antologia muzyki chóralnej renesansu na chór mieszany a cappella*, red. S. Wiechowicz, PWM, Kraków 1980.
- Wiechowicz S., *Antologia pieśni chóralnej romantyków niemieckich na chór męski a cappella*, PWM, Kraków 1961.
- Wiechowicz S., *Z pieśni chóralnych*, PWM, Kraków 1987.

Wybrane utwory na chór a cappella oraz z towarzyszeniem fortepianu następujących kompozytorów:

M. Gomółka, Mikołaj z Krakowa, Waclaw z Szamotuł, M. Zieleński, M. Leopolita, G.G. Gorczycki, B. Pękiel, O. di Lasso, L. Marenzio, G.G. Gastoldi, H.L. Hassler, P. Certon, J. Wilbye, P. Verdelot, G.P. Palestrina, C. Jannequin, J. Arcadelt, T. Morley, J.S. Bach, A. Lotti, C. Croce, T. Victoria, A. Scarlatti, C. Monteverdi, G. da Venosa, F. Mendelssohn, A. Bruckner, J. Brahms, J. Rheinberger, R. Schumann, F. Schubert, G. Verdi, i inni.

Literatura uzupełniająca

Banach M., *Prowadzenie emisji głosu w chórze*, Bydgoszcz 1998.
Bristiger A., *Związki muzyki ze słowem*, Kraków 1986.
Bukofzer M., *Muzyka w okresie baroku*, Warszawa 1970.
Feicht H., *Polifonia renesansu*, Kraków 1976.
Feicht H., *Studia nad muzyką polskiego renesansu i baroku*, Kraków 1980.
Górny T., *Polifonia - Od muzyki do literatury*, Kraków 2017.
Harnoncourt N., *Muzyka mową dźwięków*, Warszawa 1995.
Jaworski L., *Podstawy techniki dyrygowania*, Lublin 2008.
Jaworski L., *Problemy techniki dyrygowania w wybranych pieśniach*, Lublin 2007.
Krukowski S., *Problemy wykonawcze muzyki dawnej*, Warszawa 1972.
Kubala M., *Technika wokalna i interpretacja*, Warszawa 2003.
Lasocki J.K., *Chór. Poradnik dla dyrygentów*, Kraków 1968.
Lipka K., *Pejzaż nadziei. Historyczny rozwój muzyki jako proces o charakterze teologicznym*, Warszawa 2010.
Miłosz Cz., *Księga psalmów*, Paryż 1992.
Obniska E., *Claudio Monteverdi*, Kraków 2019.
Pociej B., *Idea, dźwięk, forma*, Kraków 1972.
Pociej B., *Jan Sebastian Bach i jego muzyka*, Warszawa 1995.
Pociej B., *Romantyzm bez granic*, Warszawa 2008.
Pociej B., *Z perspektywy muzyki*, Warszawa 2005.
Thomas K., Wagner L., *Kompendium dyrygentury chóralnej*, Warszawa 2017-19.
Zabłocki J., *O prowadzeniu chóru*, Warszawa 1978.
Zabłocki J., *O technice dyrygowania*, Warszawa 1972.
Wiechowicz S., *Podstawowe uwagi dla dyrygentów chórowych*, Kraków 1951.
Weingartner F., *O dyrygowaniu*, Katowice 1961.

Biblioteki wirtualne i zasoby on-line (opcjonalnie)